

Tomolya János:

Jemen: Quo vadis?

2. rész

DOI 10.17047/HADTUD.2018.28.E.146

„Ellenzem az erőszakot, mert ha úgy tűnik is, hogy hasznos, a haszon átmeneti, de a szörnyűség, amit okoz, maradandó.”

Mahatma Gandhi

Rezümé:

Jement az ókorban Boldog Arábiának hívták. Ma, ez az ország polgárháborútól, éhínségtől, járványoktól szenved. Az évek óta tartó válság a világ legnagyobb éhínségének kitörésével fenyeget, otthonok, iskolák, kórházak lerombolását eredményezte egy amúgy is szegény országban. Külföldi hatalmak fegyveres beavatkozása Jement még mélyebb káoszba taszította, és mára felmerült a konfliktus regionális háborúvá válásának veszélye is. Az állandósult hatalmi vákuum lehetőséget adott az al-Kaida és az Iszlám Állam terroristáinak az országon belüli terjeszkedésre. Az iráni támogatású húshi lázadók házilag készített robbanó eszközök (IED) mellett harcászati rakétákat is bevetettek a szaúdiak ellen. A nemzetközi közösség megosztott a válság tekintetében, ezért gyors megoldásra nem lehet számítani.

Kulcsszavak:

Jemen; polgárháború; szaúdi beavatkozás; húshi lázadók; házilag készített robbanó eszközök.

Tomolya, János:

Jemen: Quo vadis?

Abstract:

In the ancient age, Yemen had the name of Happy Arabia. Today, this country is suffering from civil war, famine, epidemics. The crisis that has been going on for years, menace with the break out the world's largest hunger crisis, resulted the destruction of homes, hospitals and schools, in an anyway poor country. The armed intervention of foreign powers Yemen pushed into even deeper chaos. The permanent power vacuum has given way to terrorists of al-Qaida and the Islamic State to expand within the country to terrorize the civilian population. Iran-backed Houthi rebels in addition to deploying home-made explosive devices (IED) launched tactical missiles against Saudis. With regard the crisis the International community is divided, so a quick solution can not be expected.

Keywords:

Yemen; civil war; Saudi intervention; Houthi rebels; home-made explosive devices (IEDs).

A jemeni polgárháború jellegének megváltozása

Mint ahogy már korábban említettem, a jemeni konfliktus 2015 elején újabb dimenziót kapott, amikor a visszatérő Ali Abdullah Szaleh és a húshi lázadók szövetséges csapatai elfoglalták az ország nagy részét, beleértve a fővárost, Szanaa-t is.¹ Ezzel

¹ Szaleh elsősorban a Jemeni Köztársasági Gárda fegyvereseire támaszkodott, amely egy hadtest-nagyságú erő volt. Állományában mintegy 150 000 fő, 4 harckocsi, 2 gépesített gyalogos, 2 gyalogos,

az addig is jelenlévő szunnita–síita szembenállás fegyveres konfliktus formájában is megjelent. A főváros elfoglalása során Hadi elnök lemondott és elmenekült. A kaotikus állapotokat még tovább mélyítette a magát az „Iszlám Állam Jemeni Tartományá”-nak (angolul: Islamic State of Iraq and the Levant – Yemen Province, rövidítve: ISIL–YP) nevező terrorista szervezet megalakulása és fokozódó brutális támadásai.²

2015. február 6-án a húszik saját kormány létrehozását jelentették be, a nemzetközi közösség azonban ezt a kormányt nem ismerte el, és a húszikát tárgyalásokra szólították fel. Sőt, az ENSZ Biztonsági Tanácsa április 14-én felszólította őket, hogy vonják ki csapataikat az addig elfoglalt területekről, beleértve Szanaa-t is, és adják át a nehézfegyvereiket és harcászati rakétaikat.³ A már lemondott Hadi Ádenben próbálta újjászervezni hatalmát. A húszik Forradalmi Tanácsa a síita mecsetek ellen elkövetett terrorista támadások hatására teljes mozgósítást rendelt el, mivel a támadás mögött Hadi és a terroristák szövetségét vélték felfedezni. A magukat Ansar Allah-nak (Allah Támogatói) nevező húshi haderő megtámadta Ádent és Hadit csak a szaúdiak légitámadásai mentették meg.

Szaúd-Arábia a síiták visszaszorításának jelszavával – ugyanakkor regionális vezető hatalmi ambícióktól vezérelve – hihetetlen gyorsasággal nemzetközi koalíciót hozott létre. A szaúdiak által vezetett koalíció – az ádeni bombázások mellett – 2015 márciusában légi kampányt indított a lázadó húszik ellen, hogy megpróbálja helyreállítani Hadi elnök nemzetközileg elismert kormányát. A szaúdi vezetésű koalíciót korábban 10, ma 9 ország alkotja. Ezek Egyiptom, Marokkó, Jordánia, Szudán (észak), az Egyesült Arab Emírátsok, Kuvait, Katar, Bahrein és Szenegál.⁴ A beavatkozás eleinte légitámadásokra korlátozódott, majd szárazföldi erők bevetésével és haditengerészeti blokáddal egészült ki.⁵ Dzsibuti, Eritrea és Szomália légterének, vizeinek használatával, bázisok rendelkezésre bocsátásával támogatják a műveleteket. Az USA és Nagy-Britannia hírszerzéssel, logisztikai támogatással, fegyverszállításokkal támogatja a koalíció országait, elsősorban Szaúd-Arábiát.

A szaúdi hadsereg (mintegy 100 harci repülővel és 150 000 katonával) a Döntő Vihar (angolul: Decisive Storm) művelet fő katonai erejét képezte. Az Egyesült

5 hegyi vadász, 2 harcászati rakéta (SCUD–B, Tocska), 1 speciális, 1 testőr, 1 önjáró tüzér és 2 tábori tüzér dandár tartozott, azaz a jemeni hadsereg legjobban felszerelt és kiképzett erői. Hadi elnök és a Köztársasági Gárda konfliktusa (parancsnokok leváltása, átszervezés, fizetés elmaradása) következtében a gárda fegyvereseinek mintegy 2/3-a a lázadók oldalára állt. Mohammed Gobahiri: Yemen: Restructures Yemeni Army., 7/08/201/ Reuters., Letöltve a <https://uk.reuters.com/article/uk-yemen-army/yemen-restructures-army-cuts-powers-of-ex-leaders-son-idUKBRE8760TQ20120807> honlapról 2017. október 1-én

² A 2014. november 13-án deklaráltan megalakult terrorista szervezet 2015. március 20-án kettős öngyilkos merényletet hajtott végre a jemeni fővárosban húshi mecsetek ellen. A támadások következtében 142 fő meghalt, 351 fő megsebesült. Ez a támadás volt az ISIL-YP első támadása Jemenben, amely egyben az ország történelmének legtöbb halottat követelő terrorista támadása is. Harleen Gambhir: ISIS Global Intelligence Summary, 07/05/2015, Institute for the Study of War, Washington D.C. USA. 5. o.

³ UN Security Council Resolution 2216. 14 April 2015., letöltve a http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2216.pdf honlapról 2017. október 1-én

⁴ Katar 2017 júniusa óta nem vesz részt a műveletben. A darfúri népiirtás miatt szankciókkal sújtott Szudán 2,2 milliárd USD-t kapott Szaúdi-Arábiától és Katartól a háborúba való belépés fejében. Letöltve a <https://www.al-monitor.com/pulse/-originals/2015/11/sudan-saudi-arabia-war-yemen-houthi-economy.html>

honlapról 2017. október 20-án

⁵ Christopher Davidson: Shadows wars: the secret struggle for the Middle East 2016. Oneworld Publications London UK. ISBN 9781786070029. 354–361.o.

Arab Emirátusok 30 harci repülővel, egy modern francia harckocsikkal felszerelt harckocsi dandárral (1800 fő), valamint az „Academic” nevű magánvállalkozás által szerződöttest kolumbiai, eritreai, szudáni zsoldosokkal (kb. 450 fő) vett részt.⁶ Egyiptom 10 harci repülővel, 800 ejtőernyőssel és 4 hadihajóval, Marokkó 6 harci repülővel és 1500 katonával, Szudán (észak) 4 harci repülővel és 6000 katonával, Bahrein 15 harci repülővel és 300 katonával (speciális erők), Kuvait 15 harci repülővel, Jordánia 6 harci repülővel, Szenegál 2500 katonával, míg Katar 10 harci repülővel és 1000 katonával járult hozzá a művelethez.⁷ A Döntő Vihar művelet egy hónapja alatt mintegy 520 légicsapást hajtottak végre a húszik Ádent támadó csapatai, fegyverraktárai, harcászati rakétái, nehézfegyverzettel felszerelt csapatai és más stratégiai célok ellen.⁸

A Döntő Vihar szárazföldi műveleteit a jemeni-szaúdi határ mentén megvívott tüzérségi párbajok és rajtaütések jellemezték. Ezt az időt a szaúdi koalíció erői a határhoz való felfejlődésre, szintre hozó harcászati gyakorlatok végrehajtására használták fel. A szaúdi haditengerészeti erők 2015. március 27-től blokkolták a jemeni kikötőket, míg az egyiptomi hadihajók a Bab-el-Mandeb-szorost vonták ellenőrzés alá.

2015. április 21-én a szaúdi védelmi miniszter kijelentette, hogy a Döntő Vihar művelet befejeződött, és a húszik nehézfegyverzetét valamint rakétafegyvereit megsemmisítették. Egyben jelezte azt is, hogy egy új műveletet kezdenek a Remény Helyreállítása (angolul: Restoring Hope) fedőnévvel.⁹ Az eredetileg békeépítőnek nevezett művelet során azonban tovább folytatódtak a légicsapások, majd júliusban a koalíció támadásba ment át, Ádenből kiindulva. A szaúdi szárazföldi haderő 64. speciális dandárja, valamint az egyiptomi és bahreini speciális erők alkották az első lépcsőt, amelyet második lépcsőben az emirátusok harckocsi dandárja követett. Áden biztosítása után a támadást az Ádentől északra fekvő al-Anad kulcsfontosságú légi bázis, ennek elfoglalása után Taiz felé fejlesztették ki. Azonban a támadás a húszik heves és jól szervezett ellenállása következtében elakadt. 2015 májusát és júniusát közvetítési kísérletek, majd tárgyalások és az ún. Ramadani Tűzszünet megkötése mellett a harcok alacsonyabb hevessége jellemezte.

A tárgyalások kudarca és a tűzszünet gyors összeomlása után a koalíció – szudáni harckocsi csapatok, katar, egyiptomi, és további szaúdi gépesített egységek bevetésével (összesen kb. kétdandárnyi erő) – felújította támadását al-Anad ellen, illetve északról megpróbált betörni húski területekre. Augusztus 4-ére sikerült elfoglalni a légi bázist, majd a támadás sikerét kihasználva tovább támadtak al-Turbah felé, újabb szaúdi, emirátusi és bahreini erők bevetésével, annak érdekében, hogy Bab-el-Mandab-szorost biztosítsák. Ezt a céljukat októberre sikerült elérni. A támadást harci helikopterek és harci repülőök légicsapásai támogatták. A húszik azonban október közepére valamennyi irányban megállították a koalíció erőit.

⁶ Charles Tiefer: In Yemen war, mercenaries. Forbes, 26/11/2015., Letöltve a <https://www.forbes.com/sites/-charlestiefer/2015/11/26/in-yemen-war-mercenaries-launched-by-blackwater-head-were-spotted-today-not-good-news/> honlapról 2017. október 30-án

⁷ BBC: Yemen crisis. 07/09/2015., Letöltve a <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-34173544> honlapról 2017. szeptember 30-án

⁸ Letöltve a <https://worldview.stratfor.com/article/conflict-yemen-october-2015> honlapról 2017. október 30-án

⁹ Nadeem Hamid: Saudi Arabia Says Airstrikes in Yemen Succeeded in Ending Threat. Bloomberg, 21/04/2015. Letöltve a <https://www.bloomberg.com/news/articles/2015-04-21/saudi-arabia-says-airstrikes-in-yemen-succeeded-in-ending-threat> honlapról 2017. október 30-án

Októberben elsején rakétával eltalálták az emirátusok HSV-2 SWIFT katamaránját.¹⁰ A szállított hadianyagok felrobbanása következtében a hajó súlyos sérüléseket szenvedett, és meghalt 22 tengerész.¹¹

1. ábra
A súlyosan sérült HSV-2 SWIFT eritreai kikötőben¹²

A szaúdiak 2015 decemberében újabb 10 000 katona és AH-64 Apache harci helikopterek bevetésével felújították támadásaikat és Marib felől újra megpróbáltak Szanaa felé áttörni, valamint északi és észak-nyugati irányból betörni a húszik által ellenőrzött területekre – kevés sikerrel. Ebben jelentős szerepet játszottak a húszik rendelkezésére álló, kínai gyártmányú QW-1M (az amerikai FIM-92 Stinger-hez nagymértékben hasonlító) harmadik generációs kézi légvédelmi rakéták, amelyekkel sikerült Apache harci helikoptereket is lelőni.¹³ Ezzel a húszik elérték, hogy a harci helikopterek távol maradtak a további harci cselekményektől. 2016-ban folytatódtak a koalíciós légicsapások, a koalíció újabb és újabb csapatokat telepített az országba, folytatták a Taiz elfoglalását célzó műveleteket.

¹⁰ A húszik saját állítása szerint C-802 kínai gyártmányú, hajók elleni cirkáló rakétát vetettek be. Valószínűbb azonban, hogy légvédelmi rakétát használtak hajók ellen. Sam Lagrone: USS Mason Fired 3 Missiles to Defend From Yemen Cruise Missiles Attacks, USNI News, 12/10/2016. Letöltve a <https://news.usni.org/2016/10/11/uss-mason-fired-3-missiles-to-defend-from-yemen-cruise-missiles-attack> honlapról 2017. október 30-án

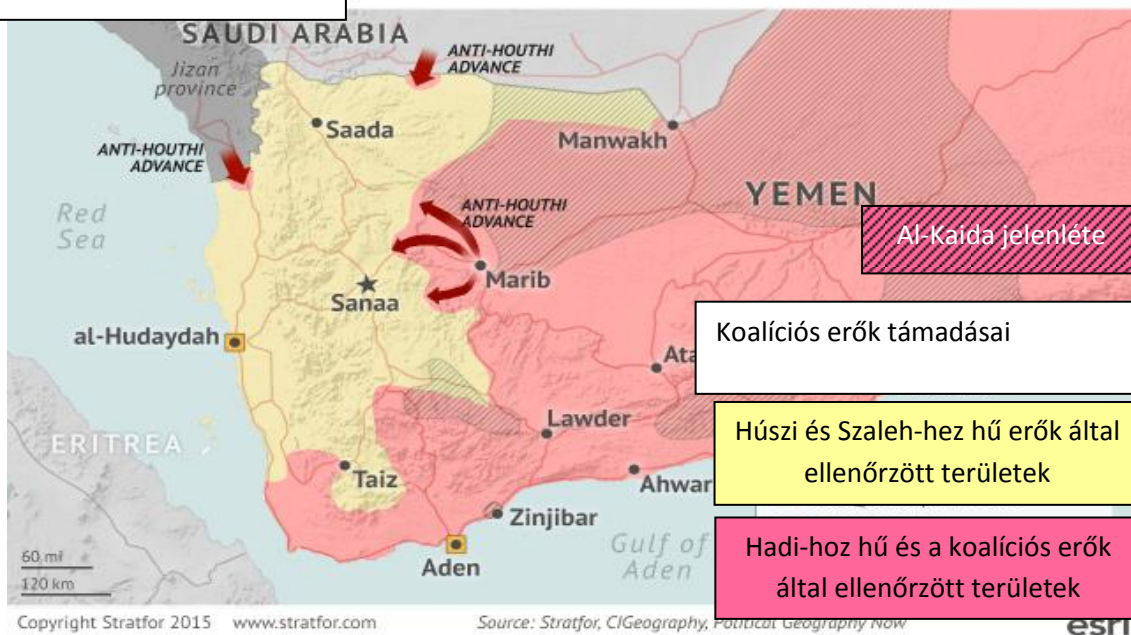
¹¹ Kirke Moore: Former U.S. Navy HSV-2 Swift wrecked in Yemen missile attack.

<https://www.workboat.com/news/bluewater/hsv-2-swift-wrecked-yemen-missile-attack/>

¹² Letöltve a <http://gcaptain.com/photos-show-catastrophic-damage-to-hsv-swift-following-missile-attack/> honlapról 2017. október 20-án

¹³ Yemen Fighters Down Saudi Apache, Riyadh Says 2 Soldiers Killed. Letöltve <http://sayyidali.com/news-analysis/yemen-fighters-down-saudi-apache-riyadh-says-2-soldiers-killed.html> honlapról 2017. október 20-án

Jemen: 2015. december 21.

2. ábra
A 2015. december 21-i támadások

Ezzel egy időben északról és délről indították támadást Jemen nyugati tengerparti sávjában azzal az céllal, hogy a kikötők elfoglalásával elvágják a húszik utánpótlási vonalait, de sikertelenül. Ebben szerepet játszott, az a tény, hogy a szaúdiak felkészületlenek a hegyes terepen végzett műveletekre, az aszimmetrikus hadviselésre. A hegyes terepet jól ismerő és annak előnyeit mesterien kihasználó húszik számos alkalommal állítottak csapdát az előrenyomuló szaúdi páncélos, gépesített és könnyű gyalogos erőknek, az utakat elaknásították, illetve IED-eket telepítettek. Ezen felül BM-27 „Uragan” sorozatvetőkkel támadásokat hatottak végre a határ mentán települt szaúdi katonai bázisok ellen.¹⁴ Itt kell megjegyezni, hogy a szaúdiak azon kijelentése, miszerint a jemeni rakétaeszközöket, sorozatvetőket és nehézfegyverzetet „teljes egészében megsemmisítették”, hamis. Véltetően, csupán ezek kisebb részét sikerült semlegesíteni, az eszközök zömét a húszik a hegyes terepen elrejtették. Később, a rakétákat iráni szakértők hadrafoghatóvá tették.

2016 augusztusában a húszik rakétái a Najran-ban lévő katonai bázisra mértek csapást, aminek következtében mintegy 50 szaúdi katona halt meg.¹⁵

Az Iráni Forradalmi Gárda szakértői segítették a húszikot a szovjet eredetű légvédelmi rakéták föld-föld rakétává átalakításában is, mint ahogy ez történt Irakban is.¹⁶ Ezzel kapcsolatban egy viszonylag új katonai kifejezés is született: „DIY missile” (Do It Yourself), azaz Csináld Magad Rakéta. A következő ábrán egy átalakított S-75 „Dvina” rakéta látható.

¹⁴ Yemeni Forces Fire Three Uragan Missiles on Saudi Camp in Jizan. Letöltve a <http://archive.almanar.com.lb/english/article.php?id=278782> honlapról 2017. október 20-án

¹⁵ Leith Fadel: <https://www.almasdarnews.com/article/houthi-missile-attack-kills-50-saudi-soldiers-najran/>

¹⁶ Az Iraki Népi Mozgósítási Egységek (iráni támogatású síita milíciák) al Qaher, al Batar, al Ashtar, Falaq-2 néven használnak ilyen eszközöket. <https://tanknutstan.wordpress.com/2015/07/30/new-diy-heavy-rocket-deployed-by-iraqi-popular-mobilization-unit/>

3. ábra

Átalakított szovjet eredetű S-75 Dvina légvédelmi rakéta¹⁷

A jemeniek tisztában voltak vele, hogy ezek a rakéták kevésbé alkalmasak a szaúdiak F-16-osai elleni harcra. Az esetek nagy részében a szaúdi Patriot-2 rakétavédelmi rendszerek képesek voltak a kilőtt rakéták elhárítására, azonban néhány esetben a húsziknak sikerült jelentősebb károkat okozó találatokat is elérni. Ezen rakéták jellegzetessége, hogy kevésbé pontosak, ezért nagyobb területi célok (például repülőtér, energetikai bázis) ellen vetették be.¹⁸ 2017 júniusában a húszik egy távirányítású csónakban elhelyezett robbanó szerkezettel eltalálták és harcképtelenné tették az emirátusok egy Abu-Dhabi osztályú korvetjét.

2016 augusztusában, az egyre nagyobb számú civil áldozat miatt, az USA kivonta katonáit a művelet közös katonai tervező csoportjából.

2016. november 22-én a húszik új szintre emelték a rakétafenyegetésüket azzal, hogy Burkan 2H, más néven Volcano (irániak által módosított SCUD-C) rakétát lőttek ki a 800 kilométer távolságra lévő szaúdi fővárosra. A rakétát a szaúdiak lelőtték, és Iránt vádolták egyrészt a fegyver Jemenbe csempészése, másrészt indítása miatt.

Ezen a ponton a válság elérte azt a fokozatát, amikor a két rivális ország között háború törhetett ki. Az egész évben zajló folyamatos közvetítések (Vöröskereszt, Törökország stb.) és az ENSZ vezette tárgyalások november 17-re egy tűzszüneti megállapodást eredményeztek. Ugyanakkor ez a tűzszünet is 48 óra alatt összeomlott.

A koalíció műveleteit 2016-ban és 2017 első felében stratégiai szempontból két dolog jellemezte: egyre nagyobb számú légicsapás végrehajtása (2016 kb. 4000, 2017 első fele 5600)¹⁹ mellett kevés szárazföldi siker. Tovább folyik Taiz ostroma. A légi hadjárat ráadásul jelentős számú polgári áldozattal járt, másrészt a koalíció mind élőerőben, mind technikai eszközben érzékeny veszteségeket szenvedett. A szaúdiak hivatalosan mintegy 500 katonát, 20 M1A2S Abrams harckocsit, 9 helikoptert, 2 harci repülőt, 1 fregattot veszítettek, ami a bevetett erőkhöz képest nem nagy, ugyanakkor a szaúdiak számára sokkoló hatású. A világ negyedik legnagyobb katonai költségvetésével rendelkező Szaúd-Arábia egyszerűen nem akarja, hogy katonáit sííták gyilkolják. Másrészt, a harci tapasztalatok nélküli szaúdi haderő veszteségei kényelmetlenül érintik a 32 éves szaúdi korona herceget, Mohammed

¹⁷ Kép letöltve a <http://aerohisto.blogspot.com/2015/07/> honlapról 2017. október 20-án

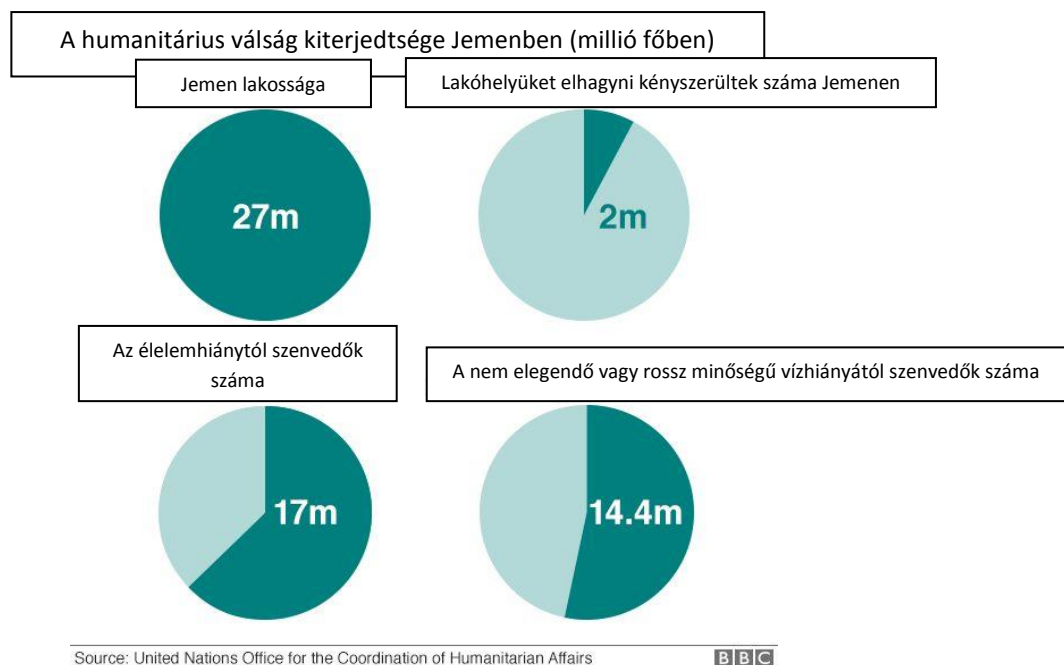
¹⁸ A Center for Strategic and International Studies adatai szerint, 2015 március és 2016 június között 58 kilőtt rakétából 19 érte el a célterületet. Letöltve a <http://www.businessinsider.com/yemen-missile-war-graphic-2016-10> honlapról 2017. október 30-án

¹⁹ Adatok letöltve <https://www.middleeastmonitor.com/20170816-report-rise-in-number-of-airstrikes-in-yemen-in-2017/> honlapról 2017. október 30-án

bin Salman-t, aki nemcsak a trón várományosa, de hadügyminiszter is. Ugyanakkor (a saját hatalmát megszilárdítandó) a királyi család számos tagját letartóztattatta, korrupció vádjával. Ezen felül, meghirdette a „Vízió 2030” programot, amelynek célja a szaúdi gazdaság olajfüggésének csökkentése.²⁰

Szudán hivatalosan szintén mintegy 500 katonát és 30 T-72-s harckocsit veszített.²¹ Az Egyesült Arab Emírátsok a már említett HSV-2 SWIFT katamarán mellett, 120 főt, 3 helikoptert, 3 harci repülőt veszített. Jordánia és Marokkó 1-1 F-16-ost, Bahrein 8 katonát és 1 F-16-ost, Katar 4, Egyiptom 40 katonát veszített.²² A jemeni veszteségekről nincsenek adatok. A koalíciót támogató Egyesült Államok részéről 1 fő életét veszítette a 2017. januári „Yaklai rajtaütés” során.²³

A konfliktusban több mint tízezer ember veszítette életét és milliókat kényszerített otthonából való elmenekülésre. Az amúgy is szegény országban, az Egyesült Nemzetek szerint, mintegy 17 millió ember szenved élelemhiánytól, ebből 7 milliót fenyeget éhínség, továbbá mintegy 14 millió embernek nincs elegendő vagy megfelelő ivóvíze. A kialakult humanitárius válság kiterjedtségét az alábbi ábra érzékelteti.

4. ábra
Jemeni humanitárius válság kiterjedése²⁴

²⁰ BBC, Saudi Crown Prince Mohammed bin Salman, power behind the throne. 06/11/2017

Letöltve a <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-40354415> honlapról

²¹ Letöltve a <https://www.middleeastmonitor.com/20170927-412-sudanese-soldiers-killed-in-yemen-official-confirms/> honlapról 2017. október 20-án

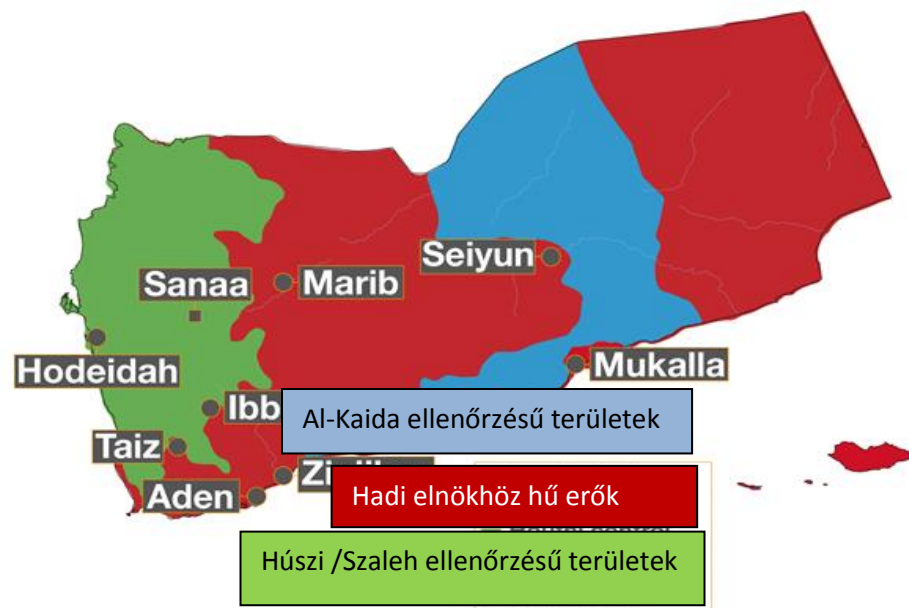
²² Letöltve a <http://en.farsnews.com/newstext.aspx?nn=13940130001422> honlapról 2017. október 20-án

²³ A Yakla-i rajtaütés Donald Trump első jóváhagyott akciója volt, a célszemélyt megsemmisíteni nem sikerült, 1 V-22 Osprey repülőgép megsemmisült. Mark Hensch: Yemen SEAL raid yielded no significant intel: report. Letöltve a <http://thehill.com/policy/international/middle-east-north-africa/321471-yemen-seal-raid-yielded-no-significant-intel> honlapról 2017. október 30-án

²⁴ UN HCR: Yemen emergency, Letöltve a <http://www.unhcr.org/yemen-emergency.html> honlapról 2017. október 30-án

Az ország egészségügyi létesítményeinek fele a harcok során megsemmisült. Esetenként az „Orvosok Határok Nélkül” szervezet ideiglenes kórházait is légicsapások érték.²⁵ Az arab koalíció légitámadásai megsemmisítettek számos húszi hadállást, lőszerraktárakat és bázisokat, de még mindig nem sikerült megnyitni az utat Szanaa visszaszerzéséhez.

A jelenlegi helyzetet az alábbi térkép mutatja be, amelynek fő jellemzője a már több mint egy éve tartó statikusság, egyik fél sem tud lényeges nagyságú területeket az ellenőrzése alá vonni. Mára nyilvánvaló, hogy Szaúd-Arábia elszámolta magát a húszi lázadás gyors leverésének kérdésében.

5. ábra

A különböző csoportok által ellenőrzött területek²⁶

6. ábra

Húszi támadások, jemeni hegyvidék és halott szaúdi katonák²⁷

²⁵ BBC News: Yemen conflict: How bad is the humanitarian crisis? 28/03/2017., Letöltve a <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-34011187> honlapról 2017. október 30-án

²⁶ Liveuamap: Who control what. 2017. július. Letöltve a <http://www.aljazeera.com/indepth/interactive-/2016/08/yemen-conflict-controls-160814132104300.html> honlapról 2017. október 20-án

Az aszimmetrikus hadviselésben jártas, az Iráni Forradalmi Gárda által kiképzett és támogatott, a hegyes terep előnyeit jól ismerő húszik és a mindezekben járatlan, kiképzetlen szaúdi hadsereg harcában a szaúdiak érzékeny veszteségeket szenvedtek.

A húszik fanatikus, a gerilla-háborúban nagy harci tapasztalatokkal rendelkező harcosok.²⁸ Számos alkalommal ejtették csapdába a szaúdiakat és improvizált robbanó eszközök alkalmazásával jelentősen képesek a szaúdiak mozgásszabadságát csökkenteni. Váratlan tűzérési csapásaik, kiszámíthatatlan rajtaütéseik csökkentették a szaúdiak amúgy sem túl magas harcikedvét.

Kik a húszik?

A húszik egy vallási-politikai mozgalom tagjai, amely mozgalom a jemeni síita törzsek szövetségét is magába foglalja. A mozgalom tagjai a síita vallás zaidi változatának a hívei, amely szinte csak Jemenben van jelen. A zaidi vezetők 1962-ig, mintegy 1000 éven át irányították az országot. Ugyanakkor, a zaidi-síita közösségnek (kb. 8 millió fő) a húsz mozgalom csak mintegy 30%-át tudhatja támogatói között.²⁹ Iránhoz fűződő kapcsolataik miatt, rendszeresen kritizálják őket a zaidi közösség többi tagjai, azzal is vádolva őket, hogy átálltak a síita vallás iráni változatára.

A kilencvenes években a Szanaa-i egyetemen eleinte csak fiatalokból álló mozgalom, (első nevük: Hiszünk a Fiatalokban) nyári táborokat szervezett, ahol olyan radikális vallási vezetők tanait tanulmányozták, mint például Hasszán Nasrallah, a Hezbollah terrorista szervezet vezetőjének műveit. Így nemcsoda, hogy a Hezbollahot és a terrorista vezér Nasrallah-ot ma is példaképüknek tartják.

7. ábra

Húszik Nasrallah képével és a Hezbollah zászlajával

A mozgalom kezdettől szemben állt Szaúd-Arábiával, fellépett a korrupció ellen, kritizálta a kormány USA-barát politikai irányvonalát, és nagyobb önállóságot követelt magának. A mozgalomnak két esemény adott lökést: Irak 2003-s amerikai lerochanása, valamint a mozgalom alapítójának, a karizmatikus Husszein al-Húszinak 2004-ben történt, rendőrség általi meggyilkolása. A mozgalom még abban az évben felvette al-Húszit nevének.

²⁷ Letöltve a <http://www.thelinkyemen.net/?q=news/9667> honlapról 2017. október 30-án

²⁸ A vallási fanatizmus mellett a „khat” rágása is segíti a harcosokat. A khat helyben termő növény, amely amfetamint, efedrint és más alkaloidákat tartalmaz.

²⁹ John Pike: Zaydi Islam. Global Security, Letöltve a <https://www.globalsecurity.org/military/intro/islam-zaydi.htm> honlapról 2017. október 30-án

Amikor a kormány 2004-ben fel akarta számolni a mozgalmat, és mintegy 800 tagját letartóztatta, kormányellenes lázadás tört ki, amelyet a 2010-es békekötés zárt le. Az Arab Tavasz 2011-es kitörésének hatására újra fellázadtak, de ezúttal más kormányellenes mozgalmakkal együtt léptek fel. A forradalom előrehaladtával egyre nagyobb területeket vontak ellenőrzésük alá, sikerült tengeri kikötőt (Hudajdah) is elfoglalni a Vörös-tenger partján. Létszámuk 2003–2004 után exponenciálisan nőtt, 2004-ben még csak kb. 2000 fő, 2010-re már 100 000 főre ugrott.

8. ábra
Húszki fanatikusok Amerika-ellenes tüntetése³⁰

2012 és 2014 között összecsapásoktól nem mentes, de mégiscsak nyugodtabb időszak volt. 2014-ben a kormány üzemanyag-áremelése demonstrációkat generált és a húszki támadólag léptek fel a kormány ellen. Hadi elnök és kormánya távozni kényszerült, miután a fővárost a húszki elfoglalták.

A húszki ideológiájában az Amerika-, a zsidó- és a Nyugat-ellenesség keveredik. A logójuk is erre utal.

1. Sor: Allah hatalmas
2. Sor: Halál Amerikára
3. Sor: Halál Izraelre
4. Sor: Átok a zsidókra
5. Sor: Az iszlám győzni fog

9. ábra:
A húszki logója

Az Allah Támogatói szervezetet néhány állam terrorista szervezetnek tekinti (Szaúd-Arábia, az Egyesült Arab Emírátságok mellett Ausztrália is). Más országok és nemzetközi szervezetek nem szerepeltetik a terrorista szervezetek listáján.³¹

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Victoria Clark: Yemen: Dancing on the Heads of Snakes. London, 2010. Yale University Press, UK, ISBN: 0300117019.

³⁰Eli Karmin Yemen's Houthis: New members of Iran's anti-Israeli/anti-American axes. 28/05/2017. Letöltve a <http://www.jpost.com/Opinion/Yemens-Houthis-New-members-of-Irans-anti-Israeli-anti-American-axis-494170> honlapról 2017. október 30-án

³¹Islam Khalid Hassan:GCC's 2014 Crisis: Causes, Issues and Solutions. Letöltve a https://www.academia.edu/-12696782/GCCs_2014_Crisis_Causes_Issues_and_Solutions honlapról 2017 október 30-án

- Christopher Davidson: Shadows wars: the secret struggle for the Middle East 2016. London UK. Oneworld Publications, ISBN: 9781786070029.
- Fred Halliday: Revolution and Foreign Policy: The Case of South Yemen, 1967–1987. Cambridge University Press, 2002. ISBN: 0-521-89164-7.
- Kovács Zoltán: Az improvizált robbanóeszközök elleni védelem elvei, módszerei és eljárásai. (Tanulmány) Budapest, 2014. Nemzeti Közsolgálati Egyetem.
- Nan Tian – Aude Fleurant – Pieter D. Weeman – Siemon T. Wezeman: Trends in world military expenditure 2016. Stockholm, Sweden, 2017. Stockholm International Peace Research Institute. ISBN: 978-0-19-878728-0

FELHASZNÁLT INTERNETES OLDALAK:

- <http://www.worldbank.org/en/topic/poverty/brief/global-poverty-line-faq>
- <http://www.worldbank.org/en/country/yemen/publication/yemen-economic-outlook-october-2017>
- <http://www.worldatlas.com/articles/where-is-the-bab-el-mandeb-strait.html>
- <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2016/02/weodata/index.aspx>
- <http://foreignpolicy.com/2016/03/21/israel-just-evacuated-19-jews-from-yemen-its-not-the-first-time/>
- <https://voiceofthepersecuted.wordpress.com/2013/02/01/yemens-forgotten-christians/>
- <https://fanack.com/yemen/population/>
- <https://www.juancole.com/2010/12/yemen-ethnic-and-religious-groups.html>
- http://alamree.net/alboum-sanaa_8.htm
- <http://www.businessinsider.com/these-maps-show-where-yemens-conflict-could-be-heading-2015-3>
- <http://science.time.com/2010/12/14/what-if-yemen-is-first-country-to-run-out-of-water/>
- <http://www.haditechnikaiintezet.hu/fejlesztes/d-944-pancelozott-szallito-harcjarmu-pszh>
- <https://uk.reuters.com/article/uk-yemen-army/yemen-restructures-army-cuts-powers-of-ex-leaders-son-idUKBRE8760TQ20120807>
- http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2216.pdf
- <https://www.al-monitor.com/pulse-/originals/2015/11/sudan-saudi-arabia-war-yemen-houthi-economy.html>
- <https://www.defensenews.com/news/your-military/2015/06/06/saudi-arabia-shoots-down-sud-missile-fired-from-yemen/>
- <https://www.forbes.com/sites/-charlestiefer/2015/11/26/in-yemen-war-mercenaries-launched-by-blackwater-head-were-spotted-today-not-good-news/>
- <https://worldview.stratfor.com/article/conflict-yemen-october-2015>
- <https://www.bloomberg.com/news/articles/2015-04-21/saudi-arabia-says-airstrikes-in-yemen-succeeded-in-ending-threat>
- <https://news.usni.org/2016/10/11/uss-mason-fired-3-missiles-to-defend-from-yemen-cruise-missiles-attack>
- <http://gcaptain.com/photos-show-catastrophic-damage-to-hsv-swift-following-missile-attack/>
- <http://sayyidali.com/news-analysis/yemen-fighters-down-saudi-apache-riyadh-says-2-soldiers-killed.html>
- <https://www.middleeastmonitor.com/20170927-412-sudanese-soldiers-killed-in-yemen-official-confirms/>
- <http://en.farsnews.com/newstext.aspx?nn=13940130001422>

<http://thehill.com/policy/international/middle-east-north-africa/321471-yemen-seal-raid-yielded-no-significant-intel>
<http://www.thelinkyemen.net/?q=news/9667>
<https://www.globalsecurity.org/military/intro/islam-zaydi.htm>
<http://www.jpost.com/Opinion/Yemens-Houthis-New-members-of-Irans-anti-Israelianti-American-axis-494170>
<http://armamentresearch.com/wp-content/uploads/2015/09/mix.jpg>
https://www.scoopnest.com/user/green_lemonnn/718833670119956480-yemen-collection-of-ap-amp-anti-tanks-mines-recovered-by-saudi-uae-led-forces-west-of-marib
<https://www.hrw.org/news/2015/11/18/yemen-new-houthi-landmine-use>
<http://armamentresearch.com/landmines-and-significant-ied-designs-documented-in-yemen/>
http://www.ww-cts.com/en_gb/news-events/the-use-of-ieds-in-yemen-2/
<https://www.linkedin.com/pulse/islamic-state-ied-trends-iraq-syria-robert-rozzi/>
<https://aoav.org.uk/explosiveviolence/yemen/>
<https://mod.mil.iq/index.php?name=News&file=article&sid=5495>
<http://armamentresearch.com/wp-content/uploads/2015/09/mix.jpg>
<http://www.yemenpress.org/yemen/revealed-facts-of-2017-loss-of-the-u-s-saudi-alliance-on-land-sea-and-air-yemen.html>
https://www.scoopnest.com/user/green_lemonnn/718833670119956480-yemen-collection-of-ap-amp-anti-tanks-mines-recovered-by-saudi-uae-led-forces-west-of-marib
<https://www.hrw.org/news/2015/11/18/yemen-new-houthi-landmine-use>
<http://armamentresearch.com/landmines-and-significant-ied-designs-documented-in-yemen/>
<http://catchingrat.blogspot.com/2015/11/oshkosh-m-atv-hit-destroyed-in-yemen.html>
http://www.ww-cts.com/en_gb/news-events/the-use-of-ieds-in-yemen-2/
<https://iedawareness.com/2017/11/11/fake-rock-ieds-of-various-regions/>
<https://yemen.liveuamap.com/en/2017/27-may-mines-used-by-houthis-militants-in-taiz-city-yemen>
<https://iedawareness.com/2017/11/11/fake-rock-ieds-of-various-regions/>
<http://www.ww-cts.com/en/news-events/the-use-of-ieds-in-yemen/>
<http://www.financialexpress.com/world-news/saudi-arabia-admits-to-using-british-made-cluster-bombs-in-yemen/481403/>
<https://www.theguardian.com/uk-news/2016/dec/18/uk-cluster-bombs-used-in-yemen-by-saudi-arabia-finds-research>